

Historische Kring Maarssen

Voor erkend scharreel lees

Slagerij
Dorresteyn
sinds 1882

Nassaustraart 4
Tel. 0346 - 561219
Maarssen

RADIO - T.V.

ELECTR. HUISHOUDELIJK

+ VOORDEEL + VAKMANSCHAP

+ KWIEKE SERVICE

radio en t.v. speciaalzaak

elektron

Nassaustraart 9-11,
3601 BA Maarssen
telefoon: 0346-562081

Luna

Schilderstechnieken

Burg. Egginkstraat 53
3604 AP Maarssen
Mobiel 06-537 446 50
Telefoon 0346-573 305

b o d y f a s h i o n

beenmode lingerie badkleding

Langegracht 55 © 0346 575343 3601 AK Maarssen

Inhoudsopgave

- 98. Colofon
- 99. Van de redactie
- 99. Kringnieuws
- 100. De Dr. J.Th. de Visser-ulo (Mavo)
- 105. Dick Dekker 25 jaar geleden overleden
- 106. Kaatsbaan deel 14
- 109. Ontdekking van een waterkelder
- 111. Een gevelsteen
- 113. Uit het fotoarchief van Jan J. van Dijk
- 114. Vechtkanters -deel 4-
- 122. Eerst de heren deel 3 drieluik
- 127. Uit de oude schoenendoos

HISTORISCHE KRING MAARSSSEN

Colofon

Opgericht 11 september 1972, opgenomen in het verenigingenregister bij de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Utrecht en Omstreken onder nummer 301763120000.

- Bestuur:** Bas Groenendijk, voorzitter
Ria Tijhuis, secretaris, Postbus 90, 3600 AB Maarssen, tel.: 0346.575222
Ronald van Tongeren, penningmeester
Tineke Barneveld
Hans van Bommel
Henk Blaauw
Bert de Ruiter
Arie de Zwart
- Lid van verdienste:** C.W.P. Bloemendaal (27-02-2003)
drs. W. Smits (10-02-1994)
- Erelid:** Mevr. M.C. Hatzmann-Scheltema (23-02-2006)
B. de Ruiter (21-02-2002)
J.H. Sagel (22-02-2001)
N. van Tricht (10-02-1994)
B. Visschedijk (26-02-2009)
Mevr. G.M. Willekes-van Putten (24-02-2000)
Mevr. A. Wolters-Dekkers (03-03-2011)
A. de Zwart (03-03-2011)
- Redactie:** Bert de Ruiter, Nic. Maestraat 6, 3601 DR Maarssen,
Tel.: 0346.563599, e-mail: bjruiter@ziggo.nl
(verkoop losse nummers) ISSN: 1384-0967
- Ria Tijhuis, Bloemstede 434, 3608 VB Maarssen,
Tel.: 0346.575222, e-mail: riatijhuis@hotmail.com
- Nelleke Hendrikse
- Eugène van Diepen
- Lidmaatschap:** Het lidmaatschap kost € 13 per jaar. Opzeggen kan alleen vóór het einde van het kalenderjaar. De lidmaatschapsbijdrage dient te worden voldaan d.m.v. de acceptgirokaart (maart/april). Voor meer informatie en aanmelden als lid van de Kring kunt u contact opnemen met Ronald van Tongeren, Wilhelminaweg 1a, 3603 CR Maarssen, tel.: 0346.556696, e-mail: rtongere@ziggo.nl
Eventuele storting op ons gironummer 2907376 t.n.v. penningmeester Historische Kring Maarssen.
- Werkgroep archief/bibliotheek:** Nel van Haaften en Ria Tijhuis, e-mail: riatijhuis@hotmail.com
Werkgroep archeologie: Henk Blaauw, Bloemstede 193, 3608 TB Maarssen, tel.: 0346.562425
Website H.K.M.: www.historischekringmaarsse.nl
E-mailadres H.K.M.: bestuur@historischekringmaarsse.nl
Vormgeving en druk: Kaldenbach Grafische Producties - Maarssen, www.kaldenbach.nu

Van de redactie

Het overnemen van artikelen zonder toestemming van de redactie is verboden.
De inhoud van de artikelen is voor de verantwoording van de auteur.
U kunt kopij voor het volgende nummer inleveren vóór 30 december 2011.

Kringnieuws

Lezingenprogramma 2011-2012

Voor het komende seizoen heeft het bestuur het volgende programma voor de ledenavonden samengesteld.

Alle lezingen vinden plaats op donderdagavond in De Open Hof, Kerkweg 60, aanvang 20.00 uur.

08-12-2011 Jeroen van der Kamp en Herre Wynia over archeologie.

12-01-2012 Hans van Bommel over het Merwedekanaal in Maarssen.

08-03-2012 Na de pauze van de algemene jaarvergadering Juliette Jonker over Buitenplaatsen.

19-04-2012 Bert van Tol uit Tienhoven over het ontstaan van het veengebied.

Open Monumentendag 2011

Bij de Open Monumentendag, zaterdag 10 september jl., was de Kring vertegenwoordigd met een stand in de r.k. pastorie. Daar werd verder de vertoning van de N.T.S.-film van 1957 over Maarssen verzorgd door ons bestuurslid Bert de Ruiter.

Lezing van 27 september over Doornburgh

De eerste lezing van dit seizoen vond plaats op 29 september jl. in de Open Hof en werd verzorgd door Petra Doeve. Ondersteund door veel beeldmateriaal maakte ze de bezoekers deelgenoot van haar uitgebreide bronnenonderzoek over Doornburgh. Het was een bijzonder programma en werd bijgewoond door plm. 120 personen.

Lezing op 8 december door Herre Wynia

Op 8 december volgt de tweede lezing van dit seizoen verzorgd door de ons, van twee eerdere le-

zingen bekende archeoloog, Herre Wynia. Voor de pauze vertelt hij over onderzoekingen in Hoograven van een Romeinse nederzetting. Na de pauze behandelt een collega van hem, Jeroen van der Kamp, de archeologische kant van de opgravingen van vliegtuigwrakken uit de Tweede Wereldoorlog.

In herinnering, Jaap Berghoef (1957-2011)

Op 14 juli 2011 is de heer Jaap Berghoef uit Breukelen op de leeftijd van 53 jaar overleden.

Sinds 1 september 1999 was Jaap streekarchivaris van zes gemeenten in het Vecht en Venengebied. Hij heeft zich er sterk voor gemaakt dat alle archieven van de gemeenten Abcoude, Breukelen, De Bilt, de Ronde Venen, Loenen en Maarssen op één plek zouden worden gevestigd, wat heeft geresulteerd in de totstandkoming van het Regionaal Historisch Centrum Vecht en Venen te Breukelen. Op deze manier kon men de gemeentebesturen, historische onderzoekers en genealogen efficiënter en klantvriendelijker van dienst zijn.

Ruim een jaar na de opening van het RHCVV werd Jaap ernstig ziek. Een jaar lang heeft hij gestreden, maar uiteindelijk moest hij de strijd opgeven.

Het bestuur van de Historische Kring heeft Jaap leren kennen als een bevoegen man, ondermeer tijdens een lezing in februari 2008 voor de vereniging, waar hij op enthousiaste wijze vertelde over zijn werk in het archief. En ook later toen het Centrum geopend was en het bestuur werd uitgenodigd voor een rondleiding. Het bestuur denkt met waardering terug aan de contacten die er zijn geweest.

Schenkeningen

Van de heer R.P. Bos kregen we 15 mooie oude ansichtkaarten van Maarssen en een gedicht uit de

voedseldistributietijd (Tweede Wereldoorlog en de eerste jaren daarna).

De heer Theo Schouten schonk de Kring de historisch interessante en uitgebreide financiële administratie van 1906 tot 1966 betreffende de klanten van scheepswerf Van den Berg. Dit bedrijf bevond zich bij het huis rechts aan het eind van de Heuvellaan. Bij de gemeentelijke grenswijziging in 1957 werd dit tot dan toe Westbroekse gebied bij de gemeente Maarssen gevoegd.

Verder kreeg de Kring van hem de notulen en jaar-

verslagen van de vereniging Chr. Kleuterschool Tienhoven vanaf de opening in mei 1953 t/m 1957 en bestek, ontwerptekeningen en brieven betreffende de bouw van een kleuterschool voor deze vereniging in 1958 aan de Laan van Niftarlake 42.

Van de heer J. Braat ontvingen we dia's van de molens in Oud-Zuilen.

Namens de Kring alle schenkers hartelijk dank ●

Historische Kring zoekt secretaris

Het bestuur van de Historische Kring Maarssen zoekt een vrijwilliger die de taken van secretaris op zich wil nemen. Als secretaris helpt u mee met de voorbereiding en de uitvoering van het beleid van de vereniging. Speciaal bent u verantwoordelijk voor de volgende taken:

- Notuleren van de bestuursvergaderingen, éénmaal per maand op maandagavond.
- Informeren van de pers over lezingen en andere activiteiten van de vereniging.
- Verwerken en archiveren van de inkomende post.
- Verzorgen van de uitgaande post.
- Maken van het verslag van de jaarlijkse ledenvergadering.
- Samenstellen van het bestuurlijk jaarverslag.

De vereniging zoekt iemand met belangstelling voor de plaatselijke samenleving en interesse in de historie. Maarssen – en Stichtse Vecht – beschikt over een rijke cultuurgeschiedenis. Ook staat er veel kunst in de openbare ruimte en zijn er veel maatschappelijke en bestuurlijke ontwikkelingen geweest.

Onze huidige secretaris, Ria Tijhuis, blijft aan in het bestuur. Zij wil vanwege haar andere activiteiten voor de vereniging en het verenigingsblad de taken van secretaris overdragen. Hierdoor is een ruime inwerkperiode gegarandeerd. Belangstellenden voor deze functie kunnen persoonlijk contact opnemen met de bestuursleden of dit doen via e-mail (bestuur@historischekringmaarssen.nl) of contact opnemen met Ria Tijhuis (riatijhuis@hotmail.com).

De Dr. J.Th. de Visser-ulo (mavo)

Door: Arie de Zwart

De beginjaren

Zoals vermeld in de vorige twee periodieken was er sinds 1925 in Maarssen al een openbare school voor ulo. Dertig jaar later, in 1954 kwam daar de r.k. Rientjes-ulo bij. Rond 1960 werd door de bevolkingstoename de behoefte aan een christelijke school voor uitgebreid lager onderwijs steeds ster-

ker gevoeld, daarom ging het CNS¹⁾ plannen maken. En zo kon op 30 augustus 1962 de christelijke Dr. J. Th. de Visser-ulo (mavo) van start gaan.²⁾ Dat hierbij al met twee klassen kon worden begonnen, kwam mede doordat op het moment dat bekend werd dat de school er zou komen direct een tiental leerlingen uit Tienhoven werd aangemeld. Het

eerste jaar waren er twee leerkrachten, het hoofd de heer D.A. Swank en onderwijzer de heer J. Blokland. De school was aanvankelijk ondergebracht op de bovenverdieping van de Ds. M.J. Sandersschool voor christelijk lager onderwijs aan de Gaslaan.³⁾ Het eerste cursusjaar startte dus met een 1a en 1b groep van ieder 20 leerlingen.⁴⁾ Het aantal leerlingen groeide snel. In 1963 werd een derde leerkracht, de heer C.M. van der Maas, benoemd. Nog kon de ulo in het schoolgebouw aan de Gaslaan geconcentreerd blijven door daar een derde lokaal in gebruik te nemen. Het jaar daarop moest men uitbreiden naar de bovenverdieping van het gymnastieklokaal aan de Gaslaan, waar twee lokalen wer-

den ingericht. In september 1965 telde de school voor het eerst vier leerjaren. En dat betekende dat er spoedig nog meer lesruimte nodig was. Die werd gevonden in het voormalige gebouw van de openbare Burgemeester de Ruiterschool voor l.o. op de hoek van de Breedstraat en de Raadhuisstraat, waar eveneens twee lokalen in gebruik werden genomen. In het lesrooster werd rekening gehouden met de mogelijkheid dat de leerkrachten in de pauzes met de fiets van de Gaslaan naar de Breedstraat konden gaan en omgekeerd. In de toegenomen behoefte aan onderwijzend personeel werd voorzien door de benoeming van onder meer de heren J. Romkes, M. van Heusden en P. de Boer (zie afb. 2).

De inmiddels afgebroken Ds. Sandersschool.

De inmiddels eveneens afgebroken oude Burgemeester De Ruiterschool.

Het gymnastieklokaal aan de Gaslaan.

Afb. 1. De drie gebouwen waarin lokalen in gebruik waren.

Afb. 2. Het personeel met een voltijdse betrekking in 1967. Zittend aan tafel van links naar rechts de heren P. de Boer en schoolhoofd D.A. Swank. Verder van links naar rechts de heren M. van Heusden, J. Romkes, J. Blokland en C.M. van der Maas. De in die tijd aan de school verbonden vakleerkrachten ontbreken op de foto.

Bij de start van de school in 1962 was de heer C.J. Odijk benoemd tot penningmeester van het ulo schoolbestuur. Samen met de heren Swank en J. Briedé werd de financiële basis voor de school gelegd. Odijk moest ook maandelijks de salarissen verzorgen. Voordat hij deze contant in loonzakjes uitbetaalde via de heer Swank, rekenden beiden eerst de salarissen afzonderlijk uit. In de beginjaren al werd de nodige aandacht besteed aan schooluitvoeringen, waarbij zang en toneelspel een plaats kregen. Zo herinnerden Els Ris en Ria van Laatum, leerlingen van het eerste uur, zich in later jaren nog heel goed dat zij, in Concordia⁵⁾ op de ouderavond van januari 1964, meespeelden in het stuk "De Geldmolen". Een jaar later werd de ouderavond in de "Harmonie"⁶⁾ met groot succes opgeluisterd met het kostuumstuk "Gerrit Witse", een bewerking van Hildebrands "Camera Obscura". Het geheel werd ingestudeerd onder de gewaardeerde leiding van J. Blokland en C.M. van der Maas. Bij een andere gelegenheid werd onder regie van de heren Van Hallem en Swank "Het gestolen zegel" vijfmaal met groot succes opgevoerd. (afb. 3) Ook het aspect schoolreizen werd niet vergeten. Eerst was dat de ééndaagse schoolreis, met alle leerlingen in één bus. Maar vanaf het voorjaar van 1965 werd voor

het derde leerjaar een meerdaagse reis georganiseerd. Dit zeer gewaardeerde evenement groeide uit tot een jaarlijks terugkerend gebeuren, dat ca. 25 keer heeft plaats gevonden. De grote animator was de heer C.M. van der Maas.

Het nieuwe gebouw

Ondanks het feit dat het de school als zodanig heel goed ging, was het natuurlijk niet ideaal dat de school verspreid was over drie gebouwen.

Na heel veel voorbe-

reidend werk, met name van de heer Swank, kon eindelijk de eerste steen van het nieuwe schoolgebouw aan de J.R. Thorbeckelaan op 26 juni 1968 gelegd worden. Het was een turbulente tijd voor de school, want genoemde datum viel ongeveer samen met de invoering van de bekende Mammoetwet. De schoolleiding kreeg zodoende niet alleen te maken met de uitbreiding van het leerlingenaantal, de nieuwbouw, de inrichting, de voorbereiding van de verhuizing en de opening, maar ook met de onderwijskundige en organisatorische omzetting van de ULO-school naar de Mavo. In mei 1969 was het nieuwe gebouw gereed. De opening heeft veel aandacht getrokken. Een helikopter⁷⁾ wierp de sleutel af waar mee minister Beernink van Binnenlandse Zaken de school opende. Zijn komst naar Maarssen voor deze gelegenheid was natuurlijk bijzonder. Geholpen heeft daarbij, denk ik, dat er oude banden waren met Maarssen. Zijn vader was vroeger verbonden geweest aan het christelijk onderwijs in Maarssen. Ook de leerlingen werden bij het geheel betrokken. Zij droegen allemaal een tafeltje of een stoel van één van de drie oude locaties naar het nieuwe gebouw om in Maarssen goed duidelijk te maken dat er verhuisd werd. Voor indrukken van de openingsdag zie afb. 4, 5 en 6.

Afb. 3. Het gestolen zegel. O.l.v. de heer Leo Musch, leraar tekenen en handenarbeid, hebben de leerlingen de fraaie middeleeuwse decors geschilderd, terwijl vele moeders van de toneelspelers en -speelsters o.l.v. mevrouw Los, lerares handwerken, voor prachtige kledij gezorgd hadden. Op de foto staan v.l.n.r. Ben Alderink (rakker), directeur Swank, Karel ter Reehorst (blindeman), de heer R. van Halem (regisseur), Ina van de Boom (dienstbode), Corine Dekker (huisvrouw Maaike Meu), mevrouw Los, Paul Fokker (schout), Laurens Post (Jonker van Schuijlenburg), Ton Beukelman (zwerfer Sijmen Simonsz.), Anneke Dunsbergen (aangenomen dochter Brechtje), Kitty Velthorst (vrouw van de burgemeester), Arie Jan Hille (burgemeester), Willy van Kooten (dochter Hendrikje), Chris Odijk (secretaris Onno Fokkema) en Hilbert Otten (rakker).

De heer J. Romkes schreef in mei 1987: "Wat een weelde toen we naar de nieuwe school aan de Thorbeckelaan konden verhuizen. Een probleempje leverde dit gebouw overigens nog wel op: de lage ramen aan de straatzijde. De leerlingen mochten toch niet te veel worden afgeleid...! Dus kwam er vitrage."⁸⁾ Terugblikkend in 1987 schreef oud-penningmeester C.J. Odijk: "Het bestellen van het kunstwerk voor het huidige gebouw zal altijd in mijn herinnering blijven. Met de heren Swank en Van Waaij zijn wij op bezoek geweest bij diverse kunstenaars door het hele land, tot in Limburg toe. Wij slaagden uiteindelijk dicht bij huis in Werkhoven, bij de zusters van het voormalige klooster aan de Kerkweg."⁹⁾

Nawoord.

"Al spoedig bleek dat het nieuwe gebouw te klein was door de toevloed van leerlingen. Nauwelijks bekomen van de inspanningen om een eigen schoolgebouw tot stand te brengen kon de heer Swank dezelfde instanties af om vergunningen los te krijgen voor noodlokalen. Ook dat lukte en er kwamen twee lokalen op het schoolplein."¹⁰⁾

In de tweede helft van de 80-er jaren werd de samenwerking met het Niftarlake-college in Maarssebroek steeds groter. Men koos daarbij aanvankelijk nog voor eigen locaties om op deze wijze te profiteren van de samenwerking zonder een te massaal instituut te worden. Later is het toch tot een samengaan gekomen en werd het gebouw aan de J.R. Thorbeckelaan verlaten.

Afb. 4. Genodigden voor de officiële opening verzamelen zich op het schoolplein. Door de oriëntatiepunten, het Sluishuis en de spits van de toren van de Heilige Hartkerk, kunnen we ons een goed beeld vormen van de plaats van de school.

Afb. 5. Links de heer J. Blokland, uiterst rechts nog juist mevrouw Waverijn, links daarvan op de rug gezien de heer C.M. van der Maas, rechts van het midden burgemeester Waverijn.

Afb. 6. Bij de ingang links, poserend de heer Swank, in het midden ?, rechts voorzitter van het C.N.S. de heer J.L. van der Wal.

In Maarssendorp werden in 1956, in 1960 en in 1969, met de nodige voorafgaande inspanningen en financiële problematiek, drie nieuwe schoolgebouwen voor voortgezet onderwijs in gebruik genomen. Tussen ongeveer 1985 en 1990 al werden ze overbodig en het ene na het andere werd afgebroken. Woningbouw kwam er voor in de plaats en aan de J.R. Thorbeckelaan verscheen een complex met woningen voor ouderen, dichtbij het winkelcentrum aan de Dr. A. Plesmanlaan.

Bron: voor het bovenstaand artikel is voornamelijk gebruik gemaakt van "1962-1987 Jubileumboek Dr. J. Th. De Visser Mavo Maarssen". Samenstellers: M. van Heusden en J. Blokland.

Noten:

1. Christelijk Nationaal Schoolonderwijs. Eén van de sleutelfiguren in Maarssen was de heer J.L. van der Wal.
2. Johannes Theodorus de Visser (1857-1932) was vroeger een bekend theoloog en staatsman (Chr. Hist. Unie). Van 1918 tot 1925 was hij minister van Onderwijs, Kun-

sten en Wetenschappen. Tijdens deze periode kwam in 1920 de onderwijswet tot stand, waar in onder meer de regeling werd uitgewerkt van de gelijkstelling van het openbaar- en het bijzonder onderwijs.

3. Op deze plaats staat nu een appartementengebouw.
4. De leerlingen van toen zijn nu, bij leven, 61 tot 63 jaar. Omdat het de eerste groepen betreft en omdat voor een aantal van onze leden de namen tot herkenning en herinnering zullen leiden publiceren we ze hier. Klaas v.d. Broek, Henk van Brummelen, Henno Deley, Tonny v.d. Geest, Teus van Hoegee,

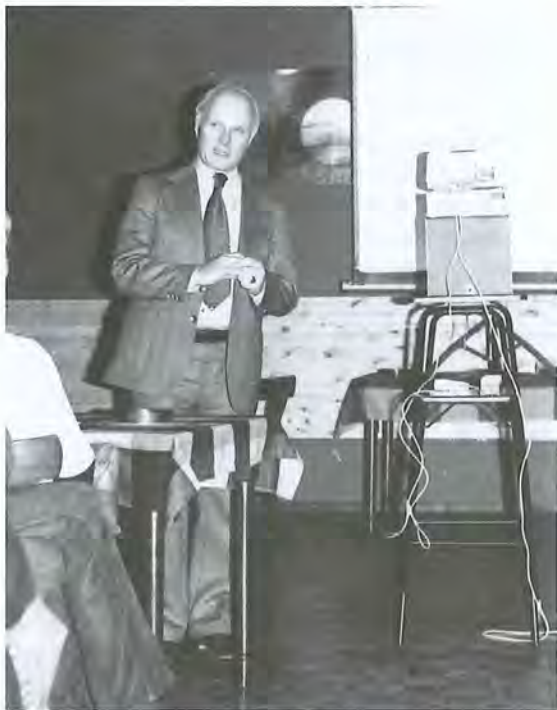

Willie van Hoegee, Gerrit van Ieperenburg, Bart Kroon, Gerrie Molenaar, Wilco Oudhof, Willy Oudhof, Thea Pak, Bert de Pijper, Alie Schipper, Gerda Schotsman, Willy Schouten, Janny Smits, Kees Spelt, Metha Olthoff, Nies de Hild. Deze groep vormde 1A. In groep B zaten: Dory v.d. Arend, Wim Bellaar, Elly de Bruin, Gerrit van Doorn, Gerrit van Ettehoven, Kees Hoogeveen, Piet van der Kamp, Ria van Laatum, Josien van Leeuwen, Rietje Menke, Mees Niekerk, Martha Timmer, Henk van der Velden, Nel Verdonk, Jan Vossestein, Theo Wiegerraad, Foke van der Wiele, Joke Zeypveld, Els Ris en Marian van der Veen.

5. Zaal bij het huidige restaurant "Zuster Francina".
6. Theaterzaal bij het voormalige hotel-restaurant "De Harmonie" naast uitvaartcentrum Snijders aan de Kerkweg.
7. Het contactblad heette "De Wentelwiek" en werd gesierd door een getekende helikopter.
8. Jubileumboek.
9. Jubileumboek. Voor meer gegevens over het klooster, zie periodiek Hist. Kring Maarssen jaargang 35 blz. 83. Het kunstwerk was een wandkleed; er is geen afbeelding bekend.
10. Jubileumboek. Er werden nog vijf noodlokalen bijgebouwd. Ook een gymnastieklokaal kwam ter beschikking. ●

Dick Dekker 25 jaar geleden overleden

Door: Hans Sagel en Arie de Zwart

Afb. 1) Voorzitter Dick Dekker van de HKM tijdens een van zijn vele, boeiende lezingen. Foto(± 1975) genomen in de grote zaal van de 'De Prins Te Paard'. Foto in archief HKM.

Op 24 november 1986 overleed Dick Dekker, de eerste voorzitter en medeoprichter van de Historische Kring Maarssen. Hij is door zijn persoon en activiteiten vanaf de oprichting 14 jaar het boegbeeld van de Kring geweest. Zijn goed bezochte lezingen voor zijn "vrienden en vriendinnen van de Historische Kring Maarssen", de vele met graagte gelezen artikelen in dit blad en een boek over de historie van Maarssen waren het resultaat van zijn tomeloze inzet, gedegen kennis, veel studie en archiefonderzoek. De schok en het gemis waren na zijn heengaan bijzonder groot. Hoe moest het verder? Gelukkig waren zijn belangrijkste plaatsvervangers in het bestuur en de redactie van het periodiek van de HKM, respectievelijk Hans Sagel en Wallie Smits, bereid zijn functies over te nemen. En zo kon de Kring, voor een groot gedeelte in de door Dick zo gekoesterde goede sfeer, verder gaan.

In de nalatenschap van Dick bevonden zich enkele schriften waarin hij bij zijn archiefonderzoek en het voorbereiden van artikelen en lezingen aantekeningen maakte. Doordat deze schriftjes indertijd dankzij Guus Dekker in het archief van de Kring werden opgenomen, konden ze onlangs nog weer eens worden geraadpleegd. Een van de cahiers,

Afb. 2) Foto van het huis (Nieuw)-Vechtevoort, kort na de restauratie in 1977. Collectie Beeldbank Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed te Amersfoort.

omstreeks 1977 gebruikt toen Dick erg bezig was met de Joodse historie van Maarssen, bleek vooral aantekeningen te bevatten over het huis 'Vechtevoort' aan de Breedstraat. Als bescheiden eerbetoon aan Dick Dekker schreven we, met gebruikmaking van zijn aantekeningen, het volgende stukje over Vechtevoort.

Hoe komt het huis Vechtevoort vermoedelijk aan zijn naam?

Op 18 juli 1633 wordt er in Maarssen een huizinghe op 't Sant verkocht. Het huis van de broers Jan en Jacob Jacobsen, een "Hofstede erve ofte boomgaard met huizinge, schuur, bepotinge en beplantinge, aard ende nagelvast daarop staand, staande en gelegen in deze gerechte op het Sant, strekkende

voor van 't Sant af tot in de Vecht toe", wordt eigendom van de Amsterdamse koopman Dirk van de Graeff. In de acte van transport, gepasseerd bij schout Aart van Oostweert en de schepenen Jasper Hermense en Cornelis van Rooyen, wordt de naam van het huis niet genoemd. Pas later is de naam 'Vechtevoort', waarschijnlijk als het huis weer eens van eigenaar verandert, aan de buitenzijde op de acte geschreven. In 1658 gaat het huis van Derk de Graaff en zijn echtgenote Cornelia naar hun erfgenaam Jeremias Noiret. Vervolgens wordt in 1660 op "den lesten maij" de heer Abraham van der Voort (Coopman tot Amsterdam) de eigenaar. Na zijn overlijden verkoopt Eduard van der Voort "voocht over de kinderen van Abraham" op 9 april 1684 "sekere hofstede genaamd Vechtevoort" aan Abraham Aaron Jeseroen. Vanaf dat moment zal het huis vele tientallen jaren in Joods bezit blijven en was er lang een huissynagoge in gevestigd. In tegenstelling met hetgeen door verschillende schrijvers wel wordt beweerd, heeft het huis nimmer 'Hogesant' geheten. Dit huis lag aan de andere kant van de straat, waar we nu de schoenenzaak van Telkamp vinden. De naam 'Vechtevoort', na een verbouwing ook wel 'Nieuw-Vechtevoort', is tot op heden in gebruik gebleven. Met enige voorzichtigheid kunnen we nu dus vaststellen, dat het pand Breedstraat 15, waar tegenwoordig de Apotheek Vechtevoort is gevestigd, de naam draagt van zijn 17de eeuwse eigenaar Abraham van de Voort. Precies zoals ook het huis Hazenburg aan de Binnenweg 60 en vele andere (buiten)huizen nog steeds naar een van hun voormalige eigenaren is genoemd. ●

DE KAATSBAAN

Deel 15

Door: Cees Bloemendaal

Na de beschrijving, in de vorige aflevering, van Kaatsbaan 2, het grote pand van de vele bakkers die daar hun beroep hebben uitgeoefend, komen we nu aan nr. 4, een klein pandje waarin verschillende middenstanders hun brood hebben verdiend.

Het huisje stond in de oudste aantekening uit 1818 te boek als burgerwoning en werd bewoond door

de weduwe van Hendrik van Leer. Of zij de eigenaresse was dan wel de bewoonster staat niet vermeld, maar in 1824 komen we deze vermelding wél tegen en was F. van der Vliet de eigenaar en de weduwe F. Okhorst de bewoonster. In 1825 blijkt dat deze weduwe getrouwd is geweest met Jan Klarenbeek en hier het beroep van tapster uitoefende.

In 1830 wordt vermeld dat de weduwe Alida Dolmans, die getrouwd is geweest met burgemeester F. van der Vliet, de nieuwe eigenaresse is geworden. Zes jaar eerder, in 1824, was zonder vermelding F. van der Vliet ook eigenaar, dit zal wel dezelfde persoon geweest zijn.

In 1834 komt er een nieuwe bewoonster, de weduwe Grietje Klarenbeek, getrouwd geweest met IJsbrand Borremans en er staat vermeld dat zij eveneens tapster was. Twaalf jaar heeft zij hier vele glaasjes getapt. In 1846 nam de wed. Hafkenscheid de tap over en deze gaf drie jaar later, in 1849, de tapperij over aan Cornelis Miltenburg. Deze hield het elf jaar vol en in 1860 kwam Cornelis Senechal als laatste tapper hier zijn beroep uitoefenen.

In 1872 kwam klompenmaker Jan Kassing hier proberen zijn brood te verdienen, maar in 1873 hield hij het al voor gezien. Opnieuw nam een weduwe hier haar intrek, Hendrika van Noort, gehuwd geweest met Johannes Koeners. Na elf jaar maakte zij plaats voor de arbeider Lambertus Klarenbeek. De bewoners wisselen elkaar in snel tempo af, want na

een jaar, in 1885, kwam schipper Wilhelmus Meijer hier wonen. Na ruim een jaar vertrok hij weer en kwam winkelier Cornelis Walsteijn op dit adres zijn waren verkopen. Onbekend is waarin hij handelde. Na vier jaar probeerde schoenmaker Franciscus Arnold het op dit adres, maar hij was al binnen een jaar verdwenen. Na hem kwam Gijsbertus van Rijn, beroep onbekend. Ook hij was binnen een jaar weer weg en toen kwam barbier Wilhelmus de Berk hier wonen, maar ook hij hield het binnen een jaar voor gezien. Eind 1892 nam tuinknecht Cornelis A. van Tricht hier zijn intrek. Hij was na slechts drie maanden al weer weg. Toen brak er eindelijk een rustiger periode aan. Op 8 maart 1893 kwam nu sigarenmaker Hendrikus van Kooten Niekerk hier zijn beroep uitoefenen. Hij vond het na twintig jaar, in 1913, tijd om de zaak door de firma Phaff te laten moderniseren. In 1922 stopte Hendrikus met het maken van sigaren en de zaak werd nu een horlogerie. Op 31 maart van dat jaar begon Hendrik Bouw hier zijn bedrijf, maar ruim anderhalf jaar later vertrok hij plotseling naar Amerika.

De horlogerie werd overgenomen door C. van der Haar. In 1925 stond vermeld dat de weduwe H. van Kooten hier inwoonde. Cors van de Haar wilde uitbreiden, maar het winkeltje was daar te klein voor. In 1933 kon hij een ander pand betrekken, nl. nr. 28, waar nu de firma Berk is gevestigd. Eind 1933 kwam er in plaats van de horlogerie na elf jaar opnieuw een sigarenzaak.

De nieuwe eigenaar werd Gert Tellegen. Hij kwam uit een gezin van 6 kinderen en zijn vader had ook een sigarenzaak annex sigarenmakerij op de hoek van de Achterstraat, tegenover het pand waar nu kantoorboekhandel Bruna is gevestigd. Gert werkte eerst een tijdje bij zijn vader, maar wilde uiteindelijk graag zijn eigen zaak beginnen. Hij kreeg verkering met Mien Klarenbeek, die in Utrecht woonde en uit een gezin kwam met dertien kinderen. Ze waren er vroeg bij, beiden waren pas achttien jaar. Deze verkering zou tien jaar duren voor het tot een

huwelijk kwam. Zij spaarden zoveel ze konden voor hun uitzet om te kunnen trouwen, maar toen het zover was, - ze waren toen 26 jaar - kon Gert de zaak overnemen van de wed. van Kooten, waar Cors van der Haar juist was uitgetrokken om te verhuizen naar nr. 28.

Door de aankoop moest het huwelijk drie jaar worden uitgesteld, want er moest opnieuw worden gespaard voor de uitzet. Samenwonen was toen niet aan de orde, dus bivakkeerde Gert hier jarenlang in zijn eentje. Dat viel het kleine overbuurjongetje op, want die kwam op een keer naar Gert toe en vroeg hem 'Ben jij altijd alleen. Heb jij dan geen moeder?' Eindelijk trouwden Gert en Mien in juli 1935, niet zoals gebruikelijk was in de woonplaats van de bruid, maar in Maarssen, nee in Maarsseveen. Ze konden het lopend af, want het gemeentehuis lag schuin tegenover het geboortehuis van Gert, het

pand waar nu de zaak van de Graaff is gevestigd. Zij kregen in 1937 een dochter, Gerdie, die mij al deze informatie heeft verstrekt.

Op een dag is er eens een paard en wagen door de winkelpui gegaan. Het zojuist beslagen paard kwam bij smid Van Schoonhoven vandaan en schrok zó dat het op hol sloeg en de winkelpui ramde. Gert was zakenman in hart en nieren, hij zorgde ervoor dat zijn tabakswaaren een goede kwaliteit hadden. Elke ochtend om half zeven stond hij op en om kwart voor ging de winkel open!

Eind 1969 kwam er een einde aan de sigarenverkoop en moesten, na ruim 35 jaar, de vaste klanten voor hun rokertje op zoek naar een andere zaak. Daarna volgden er allerlei andere bedrijven, o.a.

een opslagruimte, een bloemen- en kadoshop "Het Kaatsbaantje" in 1997. In 2000 werd er verbouwd en begon Dhr. Eigeman hier een makelaardij. Sinds zijn overlijden, begin van dit jaar, wordt de makelaardij voortgezet door diens zoon. ●

Ontdekking van een waterkelder bij de Buitenplaats Doornburgh

Door: Hans van Bommel

In de zomer van 2010 wordt in opdracht van de Zusters Kanunnikessen van Het Heilig Graf aan de buitenzijde van het huis Doornburgh groot onderhoud uitgevoerd. Dakgoten en hemelwaterafvoeren worden vernieuwd, slechte onderdelen van de gootlijsten en kozijnen worden vervangen en al het

houtwerk wordt van een nieuwe verflaag voorzien. Om al deze werkzaamheden uit te voeren is het nodig een bouwsteiger te plaatsen. Daarbij zakt deze aan de westzijde van het huis op twee verschillende plaatsen weg in de grond. Hierdoor ontstaan gaten van ca. 20 cm. Als tijdelijke noodvoorziening worden er palen in geplaatst voor-

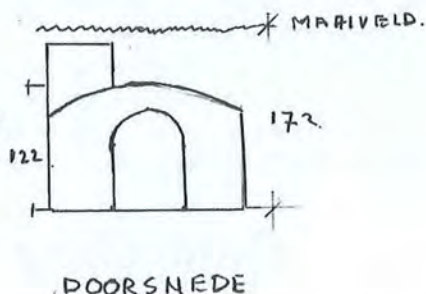
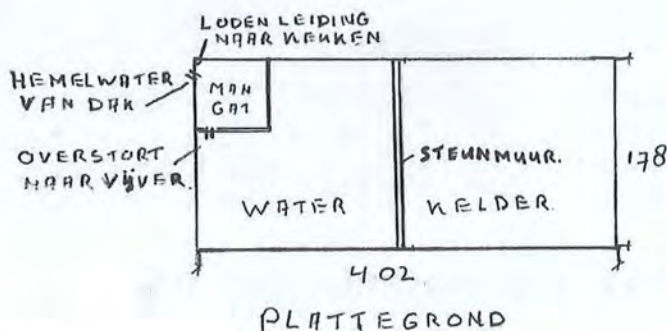
zien van een rood / wit lint. Tot zo ver is het een gegeven en een probleem.

De vrijwillige tuinploeg, die hier iedere dinsdagochtend werkzaamheden in het park verricht, is nieuwsgierig geworden wat de oorzaak van de verzakking zou kunnen zijn en vat het plan op hier een onderzoek naar te verrichten. De grond rond het eerste gat wordt vrijgemaakt. Hierdoor komt een gebarsten hardstenen plaat te voorschijn van 63 x 70 cm. en 6 cm. dik (zie afbeelding 1). Als deze verwijderd wordt, komt er een ruimte vrij, een

Afbeelding 1

foto Hans van Bommel

Afbeelding 2

foto Hans van Bommel

Afbeelding 3

foto Hans van Bommel

soort mangat, van 58 x 65 cm., geheel gevuld met water. Er wordt besloten de ruimte met een klok-pomp leeg te pompen. Na een uur is er een lege gemetselde ruimte zichtbaar. Twee personen wagen het om via een ladder en voorzien van een loop-lamp af te dalen in de lege ruimte. Hun verrassing is bijzonder groot, zij bevinden zich in een grote ondergrondse kelder (zie afbeelding 2).

De ruimte wordt opgemeten (zie tekening) en gefotografeerd. De binnenwerkse maten zijn: lengte 402 cm., breedte 178 cm. en de maximale hoogte 122 cm. De bovenzijde is in een ovalen boog gemetseld. In het midden is een 18 cm. dikke steunmuur gemetseld met een kruipruimte van 63 x 150 cm. (zie afbeelding 3). De vloer van de kelder ligt 172 cm. onder het maaiveld. De stenenmaat van de vloer en wanden, die met de platte zijde naar voren zijn gemetseld, is 22 x 9 cm. en die van de steunmuur 18 x 9 x 3,5 cm. De afstand tussen het huis en de kelder is 4 meter.

Wat zou de functie van deze kelder geweest kunnen zijn?

Nader onderzoek toont aan dat in het mangat aan

de zijde van het huis een ronde pijp van ca. 12 cm. doorsnede is aangebracht. Aan de zijde van de vijver zit een hoger gelegen gelijksoortige pijp. Aan de zijde van het huis zit een afgekapte loden leiding van 4 cm. doorsnede.

Conclusie: de eerste lager gelegen pijp is een toevoer van hemelwater van het huis, de hoger gelegen pijp is een overstort van het overvloedige water naar de vijver en de loden leiding loopt naar de nog aanwezige waterpomp in de keuken. Behalve een salamander wordt niets in de waterkelder gevonden. Er is een verborgen waterkelder gevonden. Datering is moeilijk omdat er nooit gegevens over zijn

gevonden. Mogelijk is de kelder gelijk met de bouw van het huidige huis in 1721 gemaakt. Met een nieuw stevig deksel is het geheel weer afgesloten en met grond afgedekt. Deze ontdekking betekent een goede aanvulling op de kennis van de rijke historie van deze mooie buitenplaats.

Op de tweede plaats waar de steiger wegzakte wordt ook een onderzoek verricht. Hierbij komt een rond gat van 50 cm. tevoorschijn, wat waarschijnlijk een beerput is. Het is de bedoeling dat die leeggemaakt gaat worden en dat er nader onderzoek plaats gaat vinden. ●

EEN GEVELSTEEN

Door: Hans van Bommel

Afbeelding 1. De Rembrandtsingel kort na de oplevering ca. 1950. In de voorgevel van de hoekwoning is de gevelsteen te zien. (foto collectie Historische Kring).

Nu de sloop van de 54 woningen aan de Rembrandtsingel en Joh.Vermeerstraat aanstaande is, (afb. 1) of reeds een aanvang heeft genomen, is dit aanleiding om aandacht te geven aan een bijzonder onderdeel van dit complex. In de voorgevel van Rembrandtsingel 15 is of was een gedenksteen aangebracht met de volgende tekst: (afb. 2)

*Gedenksteen van het
Gemeentebestuur van Maarssen
Onthuld op 10-3-1950 door
H.J. de Ruiter,
Burgemeester van Maarssen*

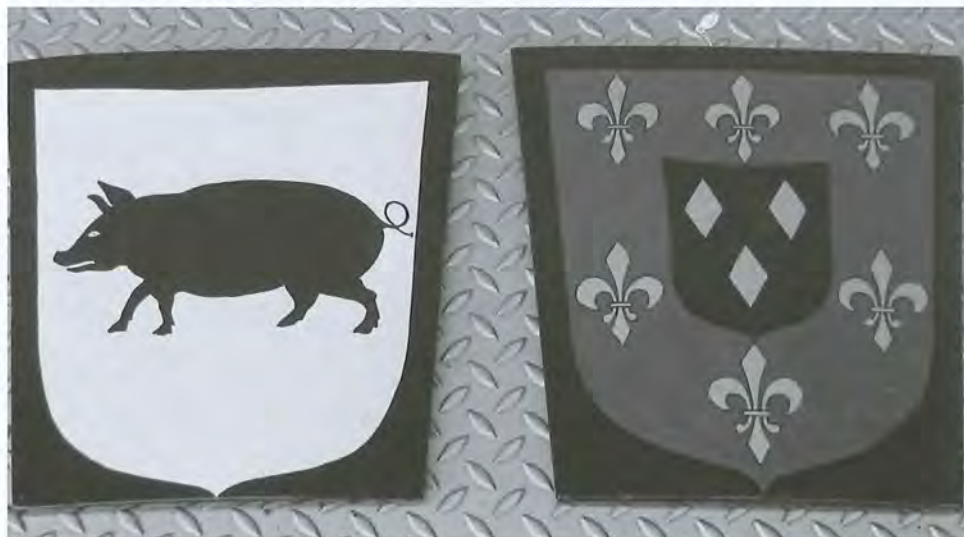

Afbeelding 2. Foto Bert de Ruiter

Verder worden er twee vrouwen afgebeeld die elkaar de hand reiken boven een brug, links en rechts staan twee gemeentewapens.

Wat symboliseert deze afbeelding? Tot 1949 waren Maarssen en Maarsseveen twee afzonderlijke gemeentes, de grens liep door de Kaatsbaan. De kant van de Nassaustraart behoorde tot Maarssen en de kant van de Diependaalsedijk maakte deel uit van Maarsseveen. De Kaatsbaanbrug was ook een gemeentegrens. Op de zijde van de brug aan de Kaatsbaan kant stond het wapen van Maarsseveen afgebeeld en aan zijde van de R.K Kerk het wapen van Maarssen. De twee elkaar de hand reikende vrouwen boven de Kaatsbaanbrug symboliseren de samenwerking tussen Maarssen en Maarsseveen. De brug is hier nog de tweeklepbbrug die in 1936 vervangen werd door de huidige brug. Verder staan op de steen links het wapen van Maarssen en rechts dat van Maarsseveen, de laatste met een afbeelding van een zwart varken.(afb. 3)

Gezien het voorgaande heeft deze gevelsteen grote historische waarde. Deze moet bij de sloop voorzichtig worden verwijderd en zal na een kleine restauratie weer teruggeplaatst moeten worden in het nieuw te bouwen complex, dan wel zal de steen een andere goede bestemming moeten krijgen. ●

*Afbeelding 3. De twee van de Kaatsbaanbrug afkomstige gemeentewapens (collectie Museum Maarssen).
Foto Bert de Ruiter*

Uit het foto-archief van Jan J. van Dijk

Ruim dertig jaar geleden zijn er plannen gemaakt voor een nieuwe oeververbinding over de Vecht die de Dr. A.R. van Lingebrug (die in 1925 in gebruik is genomen) moest gaan vervangen. Verschillende plannen zijn er gemaakt. Uiteindelijk is er gekozen voor een verbinding vanaf de Parkweg. Hiervoor moest de woning Beuk en Vecht waar de familie Dikkerboom woonde, gesloopt worden. De brug is in het begin van de jaren '70 gerealiseerd. De toenmalige wethouder Cees van den Oosten heeft de eerste paal geslagen. De nieuwe brug die Termeerbrug ging heten is feestelijk geopend in november 1973. Alle Maarssense transportbedrijven reden er met hun wagens overheen en vervolgden hun weg via de Kaatsbaan. Diezelfde zaterdagmiddag in november is de Van Lingebrug buiten werking gesteld

en deze heeft jaren omhoog gestaan om later gesloopt te worden.

Misschien wel leuk om te weten is dat de Huis ten Boschstraat speciaal is aangelegd en de Plesmanlaan moest worden doorgetrokken. Nu is de Huis ten Boschstraat niet meer weg te denken met zoveel verkeer. Een andere optie toen was om de Verbindingsweg vanaf de Maarsserbrug door te trekken over een klein deel van het park Vechtenstein met een hogere brug over de Vecht die uit moest komen in het stukje bij het tankstation Avia. Hierdoor zou je toen de dorpskern meer ontlast hebben maar er moesten wel een paar bomen sneuvelen in het park. ●

DEEL 4: DE VECHTKANTERS (1991 - 2010)

Door: Jaap Dirks

In het jaar 2011 doen we in het blad van de Historische Kring Maarssen in een vierluik verslag van de geschiedenis van de Maarssense wandelsportvereniging 'de Vechtkanters'.

Dit jaar zou de club haar 75-jarig jubileum hebben gevierd, maar met ingang van 1 januari 2010 werd de club opgeheven. Met grote stappen wandelen wij door de geschiedenis van deze Maarssense wandelsportvereniging. Hier het laatste deel van een verenigingsleven.

60 jaar SGBW in 1994

Wandelen voor je plezier

De meeste leden van de Vechtkanters waren inmiddels allemaal behoorlijk op leeftijd gekomen. Velen hadden samen de afgelopen 20 tot 40 jaren flinke afstanden gewandeld in de groep en bij prestatietochten, in Nederland en ver daarbuiten. Vaak waren er hechte contacten ontstaan, die veel verder gingen dan alleen het clubleven. Nu veel leden richting de zes en zeven kruisjes gingen, was het in de groep lopen en zingen verleden tijd. Alleen nog bij de intocht van de Avondvierdaagse in Maarssen zagen we een glimp van die oude glorie terug. Maar wandelen bleven ze. Zaterdags werd er in enkele auto's op uit getrokken naar startplaatsen binnen de SGWB en elders in Nederland. Wandelen was en bleef gezond. Men koos vaak voor de 10 km. route en later zelfs voor de 5 km., toen de jaren en lichamelijke ongemakken zich nog meer lieten gelden. In zo'n 2,5 uur (5 km. in 1,5 uur) zag men weer een mooi deel van ons land. Soms reden er twee auto's, soms vijf en in de opschrijfboekjes, die de nu (bijna) 90-jarige oud-voorzitter en wan-

delleider Piet Dirks allemaal bewaard heeft, staan minutieus alle namen van de tochten, de data en de deelnemende VK-leden vermeld. Zo zien we de Vechtkanters op de weg in Bennekom, den Oever, Milsbeek, Wijk en Aalburg, Scheveningen, Sint Oedenrode, Zelhem, Surhuisterveen, Castricum, Vlissingen en Geldermalsen. Dat is zo maar een greep uit de vele bestemmingen kris kras door ons land. Bovendien hield men zo contacten met collega-wandelaars en met andere verenigingen. Het individueel, maar groepsgewijs, bij elkaar lopen trok ook weer nieuwe (oudere) leden aan, die het gezellig vonden om met een groepje wandelaars op pad te gaan. Jongere leden kwamen er niet meer. Er waren geen leeftijdgenoten, wandelen was niet 'in', dus de jeugd haakte af. De club vergrijsde en men werd jaar na jaar ouder. Ook aan het met grotere aantallen leden deelnemen aan prestatiewandeltochten, zoals de Ronde van Zuid-Limburg en de Vierdaagse van

2009: 75 jaar NWB

Apeldoorn en Nijmegen, kwam een einde. Incidenteel bleven er echter VK-leden aan deze evenementen meedoen. Lid Henk Koppenol (tot zijn dood in 2010 woonachtig in Naaldwijk!), maar vlak na de 2e Wereldoorlog lid van de Vechtkaners geworden tijdens de Vierdaagse van Nijmegen) bleef deze lopen tot een totaal aantal van 51 keer in 2006! Toen was ook voor hem de koek op! Als we in deze jaren al wel eens kleinere kinderen op foto's zien, dan zijn het kleinkinderen van leden, die gezellig een dagje met opa of oma mee op pad gingen. Waar men heen ging om te wandelen werd besloten door de bestuursleden en later had men daar een aparte 'tochtencommissie' voor. Die maakte een keuze uit het zeer uitgebreide landelijke wandelprogramma van de Nederlandse Wandelsport Bond (N.W.B.). Wel werd rekening gehouden met het lopen van tochten bij de eigen S.G.W.B. verenigingen, tegenbezoeken aan verenigingen die op de eigen VK-tocht liepen en interessante oude of nieuwe tochten, in het land of net over de grens.

Van maart t/m juni en van september t/m december liep men bijna wekelijks. In de zomermaanden was er even rust, de maanden januari en februari gebruikte men met name om te trainen en voor andere activiteiten.

Leden in de jaren negentig en 2000-2010.

In de laatste 20 jaar zijn dit wat namen van mensen die lid werden: Jan en Leny Wittenberg, Lenie Gaemers, Gerard en Adrie Wynia, Ron Shargool, Grada en Ton Peters, Jelte van der Zee, Mieke van Oort, Lalita Sadal, Jan Kazius, Arie van Beek, Daan Haasdijk, Gerda Schenk, Greet Kosterman, Ma-

Avondvierdaagse Maarssen 1991

riët Besamusca, Ine Matser, Corrie Lisman, Sina Smaling, Lida de Boer en Greet Biesbergen. Van de oude VK-kern van het groepswandelen bleven met name Janny en Piet Dirks, Martha Dirks, Wim en Mar Oostenrijk, Piet Buijs, Corrie Thie, Frans Ermen, Louis van Houten, Anton en Annie Baas, Jos en Adriaan van der Sluijs, Cees en Ans van der Sluijs, Joma van Meegen, Steven van der Kreeft, Henk Koppenol, Jannie Loenen - Makking, Kina Weij, Iet Kiezenbrink, Nico van Rossum, Wijnand en Bep Clements, Lenie van Putten, Bep Vink, Greet van Duijn, Cor van Veldhuizen en Ciny Hassing actief lid en velen wandelden nog regelmatig op zaterdag samen op tochten. Anderen bleven de club tot het einde toe trouw als ondersteunend lid, maar namen zeker de laatste 10 jaren niet meer actief deel aan clubactiviteiten. Richting 2010 werd dit kringetje (met name door sterfgevallen, ziektes, lichamelijk ongemak en niet meer kunnen lopen) jaar na jaar kleiner en kwamen er te weinig nieuwe leden bij. Zo stierven bijvoorbeeld in het jaar 1996 achtereenvolgens Wim Oostenrijk, Bep Clements, Martha Dirks én Piet Buijs.

Bestuur

De VK-club bestond die laatste decennia uit rond de veertig leden, waarvan er zo'n 25 actief bleven wandelen. Het werd steeds lastiger om een bestuur te vormen. Voorzitter Piet Dirks stond in 1996 de voorzittershamer af aan Anton Baas en die gaf het stokje na een jaartje door aan Lida de Boer. Gerard Wynia was de laatste jaren penningmeester en Piet Dirks bleef veel van de clubadministratie doen, maar zat formeel niet meer in het bestuur. Leden

Wandeltocht in 2005

34. WANDELSPORT DAGEN 5.10.15.20 km

ZAT. 27 MAART 1933 WSK ALICO - SCHUNDEL

1. P.W. Dicks	5 km 10.1 - 150 H	Dus Vermeer, Boudaarsen
2. J.H. Dicks, van Hoven	5 km 10.1 - 150	Shouldt, Rijk, Roudaarsen
3. M. Dicks	10 km 10.1 - 150	
4. H.G. Gaemers	10 km 10.1 - 150	
5. E.H. van Delden, van Marck	10 km 10.1 - 150 H	
6. P.J. Kiezenbrink, Vermaat	10 km 10.1 - 150	
7. J. van Nijen	10 km 10.1 - 150	START: 10.10
8. N.P. van Rossum	10 km 10.1 - 150	Wijgich De Vink
9. R. Kiezenbrink	10 km 10.1 - 150	
10. J. Kiezenbrink, Smit	10 km 10.1 - 150	
11. P.H. van Beek	10 km 10.1 - 150	INTRE. 10.10.15
12. J.H. van Rossum	10 km 10.1 - 150	24 x 10.1 = 240.
13. G. Nijen	10 km 10.1 - 150 H	1 x 10.1 = 10.
14. H. van Nijen, Boudaarsen	10 km 10.1 - 150	10 x 10.1 = 100.
15. E. Kiezenbrink, Boudaarsen	10 km 10.1 - 150	10 x 10.1 = 100.
16. W. Kiezenbrink	10 km 10.1 - 150	10 x 10.1 = 100.
17. M.H. Boudaarsen, van Laren	10 km 10.1 - 150	10 x 10.1 = 100.
18. E.H. van Delden, van Marck	10 km 10.1 - 150	10 x 10.1 = 100.
19. E. Kiezenbrink	10 km 10.1 - 150	10 x 10.1 = 100.
20. M. Kiezenbrink, Kiezenbrink	10 km 10.1 - 150 H	10 x 10.1 = 100.
21. E. Kiezenbrink, Kiezenbrink	10 km 10.1 - 150 H	10 x 10.1 = 100.
22. J.W. Nijen	10 km 10.1 - 150	10 x 10.1 = 100.
23. H.C. Nijen, van Zeeuw	10 km 10.1 - 150	10 x 10.1 = 100.
24. E.H. van Delden, van Marck	10 km 10.1 - 150 H	10 x 10.1 = 100.
25. T. van Nijen, Kiezenbrink	10 km 10.1 - 150 H	10 x 10.1 = 100.

VER. GROEPSRU.

WK LEDENVERGADERING

VRUGDAG, 2 APRIL 1933. CANTINE GEERT MATTUSSEN.

POLDER en LANDSCHAFTS TOCHT 5.10.15 km

ZAT. 3 APRIL 1933 WSK "OP STAP WOERDEN"

1. P.W. Dicks	1.175 A	START: Boudaarsen
2. H.M. Gaemers	1.175 A	Kiezenbrink
3. N.P. van Rossum	1.175	
4. J.M. van Meegen	1.175	
5. P.J. Kiezenbrink, Vermaat	1.175	A= AUTO BUDDAARS
6. H.M. van Nijen, Smit	1.175	10 x 10.1 = 100.
7. E. Kiezenbrink	1.175 A	
8. E.H. van Delden	1.175 A	
9. J.H. van Rossum	1.175 A	
10. A.M. van Beek	1.175	
11. E.H. van Delden	1.175	
12. M.H. Boudaarsen, van Laren	1.175 A	
13. E.H. van Delden, van Marck	450 H	H= HIERIN ANDE
14. E.H. van Delden	1.175	
15. M. Kiezenbrink, Kiezenbrink	1.175	20 x 10.1 = 200.

WEST. EINDER PLASTOCHT

ZAT. 10 APRIL 1933

1. J.W. Nijen	
2. H.C. Nijen, van Zeeuw	

LAMMETJESTOCHT

2e PASDAG, MOENDE, 12 APRIL 1933 DEN BURK. TEXEL

1. A. Smit	WSK 'Het Gouden Beldje'
2. A.W. Smit, Dicks	
3. Berrie Smit	
4. Anette Smit	
5. A. de Smit, van Laren	

van het bestuur waren in deze laatste 20 jaren o.a. nog Jos van der Sluijs, Ans van der Sluijs-Krijnsen, Iet Kiezenbrink, Arie van Beek, Bep Vink, Jelte van der Zee, Lenie van Putten en Ton Peters.

Contributies/ begrotingen

In een mededeling van 1996 stonden de volgende contributiegelden voor 1997:

- Leden van 17 jaar en ouder f45,- per jaar.
- Leden echtpaar (bij vorig jaar vastgestelde verhoging van f10,- gulden per persoon) f82,50.
- Leden 15 en 16 jaar f42,50.
- Leden 6 t/m 14 jaar f35,-.

Kinderen in deze leeftijd waarvan de ouders lid zijn betalen f30,- en elk volgend kind f25,-.

(We hebben niet zoveel van deze leden, maar we hopen dat die er toch komen. U weet: wie de jeugd heeft, heeft de toekomst!!!)

- Van ONDERSTEUNENDE LEDEN is elke gift welkom.

(NB!! Dus geen 65+ leden contributie). Lidmaatschap van de N.W.B./S.G.W.B. inbegrepen. Buiten deze contributie moest er f5,- extra worden overgemaakt als men het 6 tot 7 keer per jaar verschijnende S.G.W.B.-contact wilde ontvangen.

Daarnaast werd er per tocht betaald voor reiskosten en inschrijfgelden. Die waren afhankelijk van het vervoer per bus of auto en het aantal dagen van de tocht. Voorbeeld 1996: OSB tocht Utrecht, zonder herinnering f1,75, met wimpel f2,50.

Dat betekende dat de penningmeester jaarlijks verantwoording aflegde voor begrotingen van rond de 10.000 gulden (contributies, reiskosten, inkomsten oud papier, inschrijfgelden, afdrachten aan de bond, betaling van inschrijfgelden en reiskosten, etc., etc.). In de eerste tien jaren van het nieuwe millennium veranderde er niet veel en ging men op dezelfde voet verder. Bij de komst van de euro in 2002 moesten uiteraard wel de contributies en reiskosten worden aangepast. Maar wezenlijk werd de contri-

butie niet echt hoger. Wel stegen de laatste jaren regelmatig de reiskostenbijdrage aan de autobestuurders, vanwege de snel stijgende benzineprijzen.

Activiteiten

De club bleef extra activiteiten organiseren voor de leden: de VK-nieuwjaarsinstuif in de kantine van de firma Mattijssen. Rond de jaarwisseling werd er ook altijd gekiend (bingo) om de fraaie jaarkalenders van verschillende bedrijven die de leden inbrachten. Ook waren daar regelmatig club-bindingsavonden met kienen, waarvoor de leden zelf kleine cadeautjes als prijsjes meenamen, puzzels, het bekijken van foto's en dia's en voordrachten (o.a. gedichten door lid Rinze Nieuwhof). In de jaren negentig werd er ook nog regelmatig een spelletjesavond gehouden met o.a. kegelen en sjoelen (in café Ome Klaas aan de Langegracht). Verder was er de erwtensoeptrainingstocht vanuit Huize Dirks van Hoorn in Utrecht-Zuilen in januari, de jaarvergadering, af en toe een bijzondere uitgaansdag of excursie en men bleef de eigen jaarlijkse Vecht- en Plassentocht in april organiseren. Jaarlijks waren de deelnemers vol lof over de ontvangst, de begeleiding en de uitgezette routes door de mooie, maar langzaam ook veranderende Vechtstreek.

VK-weekend 1996

Jubilea

Er is veel aandacht voor de viering van het 60-jarig bestaan in 1996 en het 70-jarig bestaan in 2006.

In 1996 vierde men het jubileum met een gezellig drankje op het terras van 'Huis ten Tuck' en daarna een vaartocht met de Grazyna, dit keer over de 'zegepralende' Vecht, die de naam van de club sierde en ging men met zijn allen nog een keer op VK-weekend. Men koos voor de provincie Limburg en bezocht als vanouds vanuit Houthem/ St. Gerlach veel bezienswaardigheden: een vaartocht door Den Bosch, bezoekjes aan de Valkenburgse grotten, het Drielandpunt bij Vaals en de Limburgse Peel.

Het 70-jarig jubileum vierde men vooral met de eigen VK-plassentocht vanuit de Wilgenplas kantine met aansluitend een receptie en daarna een etentje voor de leden bij een Maarssense Chinees. Er was veel aandacht in de pers en er werd een mooie tentoonstelling Nu – Toen samengesteld, die o.a. op de receptie te bewonderen was en daarna in een winkelatalage aan de Breedstraat. De jubileumcommissie (Lida de Boer, Ciny Hassing, Jan Wittenberg, Ton Peters en Cees van der Sluijs) werd in het zonnetje gezet en de hele club kon terugzien op een prachtig jubileum dat, naar later bleek, het laatste grootse jubileum zou zijn!

Buitenlandse vrienden

Dankzij contacten tijdens de wandeltochten werd er in de jaren negentig een hechte band opgebouwd met de vereniging 'De Scheldestappers' uit Zingem, België, en hun voorzitter Jaak Janin. Dit resulteerde in een aantal bezoekjes v.v., waarbij de Vechtkanter naast wandelen ook een bezoek brachten aan de

Aan en voor de leden
Gelukkig Nieuwjaar

een sportief en gezond
wandelaar in 2005

Nieuwjaarsinstuif

20 liter!

de 'ERWTENSOEPPUIF'!!

Medaille eigen tocht

Tot en met 2009 zou de VK-club de enige wandelclub in Nederland zijn die aan alle Avondvierdaagse als groep deelnam. In totaal maar liefst 66 keer. Piet Dirks is de enige Nederlander die dit record ook persoonlijk op zijn naam heeft staan! Stelt u zich eens voor!! Zesenzestig jaar onafgebroken in juni vier avonden op pad voor 4x15 en later 4x10 kilometer! Fenomenaal! In 2003, bij de 60e keer, is er een speciale uitreiking door toenmalig burgemeester van Maarssen H. van der Sluijs. De Vechtkanterers geven bij die gelegenheid hun kostbare zilveren Karel Broekhoffbeker in bruikleen aan de gemeente

stad Oudenaerde en de beroemde heuvel 'Kwaremont', bekend van de Vlaamse wielerklassiekers! Dit voor alle leden als dank voor het gezamenlijk volmaken van 50 jaar Avondvierdaagse in 1993. Maar meermalen daarna werd de 'Sloebertocht' in België bezocht en omgekeerd zorgden de Belgen voor internationale deelname aan de Vecht- en Plas-sentocht, tot de heer Janin in 1999 plotseling overleed. Daarna verwaterden de contacten.

Bijzondere wandeltochten

Maarssen. Een andere leuke wandeltocht die men in de laatste jaren vaak liep, was de stadswandeltocht van Pontania door Amsterdam. Bij de inschrijfprijs was vaak een bezoek aan een van de Amsterdamse musea, of Artis, inbegrepen en zo werd dit een perfecte combinatie van wandelen en cultuur. Ook bij de Keukenhoftocht van D.I.O. uit Lisse liep men voor de inschrijfprijs tevens een flink stuk van de wandelroute door de volop bloeiende Keukenhof en ook de 'Heidetocht' van Blauw-Wit uit Ede, door de bloeiende heide, stond vaak op het wandelprogramma. In de buurt van Rhoon, bij Rotterdam, maakte men prachtige wandelingen door de Rhoonse grienden langs de Oude Maas en ook liep de VK regelmatig in het Westland vanuit de Lier.

Het eerste decennium van de 21e eeuw Wandelclubs hebben het zwaar

Steeds meer raakte de maatschappij individueel ingesteld. Mensen bonden zich niet graag meer aan een verenigingsleven en verplichtingen. Bestuurstaken en verantwoordelijkheid ging men al helemaal uit de weg. Liever gingen ze individueel of met bekenden op pad als het hun zelf goed uitkwam. Organisaties speelden hier handig op in. De A.N.W.B. maakte wandelroutes door het hele land door mooie natuurgebieden, compleet met mooi getekende routes in boeken; de NS maakte wandelingen van station naar station en zij gebruikten handig de mooiste trajecten van wandeltochten van wandelclubs. Gevolg was dat veel wandelverenigingen in zwaar weer kwamen, ook omdat de aanwas van jeugd achterbleef, of uitbleef. Met name in onze regio Sticht Gooi stopten veel verenigingen noodgedwongen

Vierdaagse Apeldoorn 1991

Tentoonstelling 2006

met de wandelsport in clubverband. (OSB/Utrecht, Trekvogels/Amersfoort, WSK/Amersfoort, Wios/Putten, bijvoorbeeld). Sporadisch kwam er (vaak tijdelijk) even een nieuwe vereniging naar boven, vaak ontstaan uit een bedrijfsvereniging of zorgcentrum, als lopen weer even 'in' en gezond was, volgens de mediahypte.

Wandelvrienden en wandelvriendinnen

Op de Vierdaagse van Apeldoorn kwam de heer Beelaerts van Blokland, voormalig Commissaris van de Koningin in de provincie Utrecht, voor het eerst bij een rust van de VK langs en het klikte tussen hem en de VK-leider Piet Dirks. Regelmatig bezocht de heer Beelaerts van Blokland de VK-wandeltochten en zelfs bijzondere VK-gelegenheden. Maar overal in Nederland kende men inmiddels wandelvrienden, wandelvriendinnen en mensen langs parkoersen, waar men mocht rusten. Het zorgde voor intensieve contacten, tot op de dag van vandaag.

Communicatie

De onderlinge communicatie tussen de leden verliep vooral per telefoon en de VK-mededelingen. Piet Dirks heeft hieraan heel wat werk verricht!

De laatste VK-wandelaars Lenie van Putten en Louis van Houten

Niet alleen het typen van al die mededelingen, maar ook het contact met de drukker(s), het verzenden en het veelal persoonlijk in de brievenbus gooien na een ritje met de eigen auto. Dat heet clubliefde (postzegels waren in de loop van de jaren naar 0,39 en zelfs 0,44 eurocent gegaan) en het spaarde de clubkas veel geld uit!

Met de opkomst van computer en internet zagen veel nog wat jongere leden daarin een nieuwe kans, maar de oudere VK-garde bleef gewoon op de traditionele manier met elkaar corresponderen en communiceren, via de VK-mededelingen en vooral ook via de telefoon. Er is dan ook niet vanuit de vereniging of het bestuur via internet gebruik gemaakt van informatieverstrekking, zelfs niet voor het maken van een eigen clubblad. De club bezat ook geen eigen website. De computer moest alleen gebruikt worden voor de informatie naar de plaatselijke VAR, want die accepteerde in de laatste jaren geen papieren kopij meer. Piet Dirks maakte de stukjes op floppy op een oude pc en zijn zoon Jaap Dirks verstuurde die naar de VAR. De VK-mededelingen werden tot het einde toe ouderwets getypt op de typemachine en dan door de drukker gekopieerd en geniet. Individueel maakten leden de laatste jaren uiteraard wel gebruik van internet, ook om met elkaar te communiceren. Je kan tegenwoordig immers (bijna) niet meer zonder computer!

2009 NWB 75 jaar - provincietochten

In het jubileumjaar van de Nederlandse Wandelsport Bond worden gedurende heel 2009 in veel provincies van Nederland speciale jubileumtochten uitgezet door de regionale bonden, met het doel dat de wandelaars ze, verspreid over het jaar, allemaal zouden lopen. Een flinke groep VK-ers ging ook op pad en zag op deze manier weer heel veel mooie delen van Nederland!

26 september 2009: Bijzondere algemene ledenvergadering Opheffing wandelclub de Vechtkanters?

De wandelclub de Vechtkanters telde op papier nog rond de 30 leden, waarvan er nog hooguit 15 actief konden, of wilden, wandelen. En..., met alle respect, de leeftijd van de leden lag doorgaans ver boven die van de vereniging zelf en velen liepen nu richting de 80 jaar, of al ver daaroverheen. Van de

nog iets jongere leden (maar ook al vijftigers en zestigers!) kwamen dan ook steeds vaker geluiden hoe lang men zo nog door kon of wilde gaan. Was het niet verstandiger er een punt achter te zetten? Daarom werd er op zaterdag 26 september niet gewandeld, maar vergaderd. Er waren 18 leden aanwezig (waarvan 1 geen stemrecht had) en twee leden waren met bericht afwezig en hadden bij volmacht gestemd. Deze 19 personen zouden stemmen over een voorstel of de verenging 'de Vechtkanters' wel of niet zou moeten blijven bestaan. Natuurlijk waren er emotionele en rationele toespraken voordat er daadwerkelijk gestemd werd. Vóór voortgang stemden 7 leden, voor opheffing 12 leden. Besloten werd daarom de doorlopende verplichtingen in 2009 na te komen en de wandelsportvereniging 'de Vechtkanters' per 1-1-2010 op te heffen. Tevens besloot men om in een wat prettiger sfeer nog eens terug te blikken op bijna 75 jaar VK. Daarom werd er op 7 november 2009 nog een slotactiviteit georganiseerd. Tevens een mooie gelegenheid om het batig saldo van de clubrekening nog gezamenlijk te verteren.

Een 'high tea' in Haarzuilens

Op 7 november 2009 sloten de 24 aanwezige leden formeel het Vechtkanters boek. Restaurant 'de Vier Balken' in Haarzuilens was plaats van handeling. De leden genoten van een heerlijke 'high tea' en blikten gezamenlijk terug op een bijzonder verenigingsleven. Sommigen besloten individueel lid te worden van de N.W.B./S.G.W.B. en toch zoveel mogelijk door te gaan met wandelen. Anderen zetten definitief een punt achter hun wandelsportloopbaan.

Laatste officiële tocht

High Tea in Haarzuilens op 7 november 2009

Nog enkele zaterdagen daarna waren er steeds vier leden trouw op pad. Piet en Janny Dirks zorgden voor het vervoer per auto. Lenie van Putten en Louis van Houten wandelden de 5 kilometer. Op 21 november wandelde men nog de S.G.W.B. naarjaarstocht in Soest. Op zaterdag 28 november 2009 zag men formeel voor het laatst wandelaars namens de Maarssense wandelclub op de weg. Dezelfde namen vertegenwoordigen de club voor het laatst op de S.G.W.B. Sint Nicolaastocht vanuit Leusden.

Laatste tocht november 2009

70 jaar lid!

Maar dan is er toch nog een grote verrassing en een mooi jubileum! Piet Dirks werd daar gehuldigd voor zijn inmiddels 70-jarig lidmaatschap! van

Piet Dirks is nog steeds actief en kijkt met plezier terug op de tijd van De Vechtkanters in zijn albums thuis in huize Dirks van Hoorn in Zutten. Foto: Jan J. van Dijk

Oud-voorzitter Piet Dirks al 70 jaar lid SGWB

Piet Dirks 70 jaar lid

"VECHT - EN PLASSENTOCHT"

Dè wandeling van het jaar door de Utrechtse Vechtstreek !

Vertrekplaats:
Recreatiecentrum "Maarsseveense Plassen"

Gezicht op Oud Zuilen

Nimmerdorlaan

Watermolens Oud Zuilen

Plassengezicht

Botenhuisje 18e eeuw

8 afstanden: 5 - 10 - 15 - 20 - 25 - 30 - 35 km.
en de **MARATHON-afstand 42,2 km.**

Pagina uit Wandelboek Vecht- en Plassentocht

de Sticht Gooische Wandelsport Bond en zijn inmiddels ook 70 jaar actief lidmaatschap van de VechtkanTERS (1939-2009). Een jubileum om trots op te zijn en dat niet snel meer gehaald zal worden in deze veranderende tijd. Toen was het echt voorbij met het wandelen in clubverband!

Oudejaarsavond 31-12-2009

Zoals ieder jaar tikten de laatste seconden van het oude jaar weg. Om exact 0.00 uur wenste iedereen elkaar in familiekring het beste voor 2010. Voor een aantal oud VK-leden was er echter ook

het pijnlijke besef dat dit het eerste jaar zou worden zonder VechtkanTERS. Die bestonden niet meer! Voorbij! Men liep al steeds langzamer, maar nu was men écht ingehaald door 'Vadertje Tijd'. Sentimenteel misschien? U moet begrijpen dat deze club voor een groot aantal mensen echt een deel van hun leven was, een stukje hart en ziel, dat men nu node moest missen!

Een zaterdagse regelmaat van tientallen jaren, die nu stopte. Dat zou wennen zijn! Het kostte even tijd dat te aanvaarden. Maar hopelijk zou men snel kunnen omschakelen en met trots kunnen denken aan de mooie herinneringen die het VK-clubleven hen gebracht had.

Archief, bekertjes en attributen

Tja... De VechtkanTERS bestaan formeel niet meer. Wat rest zijn mooie herinneringen aan al die wandeltochten en activiteiten, kasten vol fotoalbums, dia's, wandelboekjes, folders, plakboekjes, opschrijfboekjes, bekertjes, medailles en prijzen. Het merendeel staat nog bij mijn vader thuis en later zal het hopelijk (in compacte vorm) een plekje kunnen krijgen in het archief van

Museum Maarssen, of bij de Historische Kring Maarssen. Maar ook veel andere oud-leden bezitten nog veel oude informatie.

Vervolg

Na het opheffen van de vereniging besloten enkele leden inderdaad op persoonlijke titel lid te worden van de Sticht Gooische Wandelsport Bond. Zo bleven ze op de hoogte van de wandeltochten, ontvingen het clubblad 'Voetnoten' en wandelden met korting op het inschrijfgeld. Anderen stopten met wandelen en zochten nieuwe hobby's en vrije-

Wandeltocht 2007

tijdsbestedingen. Nu er geen aanwas meer was van nieuwe leden werd het kringetje van bekenden snel kleiner. In 2010 bijvoorbeeld overleden Wijnand Clements, Henk Koppenol en Anton Baas. De harde kern van oud VK-ers werden 80-ers en 90-ers! Maar lopen blijven ze en lopers zijn ze nog, in hart en nieren ... tot ze er echt bij neervallen!

Met dank

Ruim een jaar geleden polste Arie de Zwart mij en ik ben blij dat ik deze uitnodiging heb aangenomen en de kans heb gegrepen om de historie van de Vechtkanters op papier te zetten.

Uren zat ik op mijn oude slaapkamertje in het ouderlijk huis te bladeren in fotoalbums, wandelboeken, opschrijfboekjes, plakboeken en maakte ik aantekeningen

om later thuis op de computer te verwerken. Ook werd er veel leeswerk mee naar huis genomen. Ik heb zelfs inspiratie gekregen om privé een nog uitgebreider historisch overzicht te maken van al die wandeljaren. Zo terugblikkend langs al die gebeurtenissen en al die namen, het is alsof korrels zand door je hand glijden. Toch is er ook het enorme besef dat al die mensen samen een prachtige club hadden opgebouwd en dat ze samen herinneringen delen aan een unieke wandelsportvereniging. Een prachtig tijdsbeeld ook van bijna vijfenzeventig jaar! Van de eerste jaren zonder bijvoorbeeld televisie en computer, lopend of op de fiets naar tochten, de 2e Wereldoorlog, de wederopbouw, de toeneemende welvaart, de protesten tegen de gevestigde orde, de opkomst van moderne technieken, van groepswandelen naar individueel lopen, van prestatie naar ontspanning, de vergrijzing. Jammer dat er een einde aan kwam! Het 75-jarig jubileum werd nét niet gehaald.

Dank, heel veel dank, aan al die mensen die samen de Vechtkanters waren! Jullie waren top!

Zo eindig ik dit vierluik, als blijvende herinnering aan een wandelclub die een monument was in de Nederlandse wandelsport: DE VECHTKANTERS-MAARSSSEN!

Jaap Dirks
Maarssen 2011 ●

EERST DE HEREN, VERVOLGENS DE BURGERS

Deel 3

De invloed van notabelen op het plaatselijk bestuur, Maarssen na 1813

Door: Karin Strengers-Older Kalter

Nadat de Fransen eind 1813 waren vertrokken en Willem I Koning der Nederlanden werd, kende hij aan de elite van notabelen en goedge burgers veel invloed toe. Wie vormden in Maarssen in de jaren na 1813 het plaatselijk bestuur en wie zijn de notabelen die bij het bestuur betrokken werden?

Het gemeentebestuur van Maarssen kreeg onder Willem I meer en meer te maken met reglementen of wetten – soms nog uit de Franse tijd – die uitgevoerd moesten worden. Het innen van de belasting, met hulp van de zettters, bleef ook een belangrijke taak. De politiek was zich al sinds de Franse tijd

steeds intensiever met het leven van de burgers gaan bezighouden. De burger was daarmee afhankelijker van de politiek geworden, maar de staat bekommerde zich ook meer om de gezondheid, het welzijn en de beschaving van de inwoners.¹ Om een goed toezicht op de uitvoering van het gemeentebestuur te

Johannes Buys (1764-1838) lid van de schoolcommissie in Maarssen vanaf 1818. Eerder had hij in Amsterdam, waar hij makelaar was, in het hoofdbestuur van 't Nut van het Algemeen gezeten. Hij zette zich actief in voor de armenscholen. Voor 't Nut heeft hij veel natuurkundige verhandelingen geschreven. Zijn schoolboek "gronden der natuurkunde" is nog altijd antiquarisch te koop. Litho door D.J.Sluyter, 1836. Beeldbank Stadsarchief Amsterdam, Coll. Atlas Dreesman, 010094007417

hebben werden plaatselijke commissies ingesteld. De invulling van die commissies geeft een goed beeld van de bestuurlijke cultuur van een vroeg 19e-eeuwse plattelandsgemeente. In Maarssen waren het meestal mannen van welstand en deskundigheid die zorgden voor het toezicht op de financiën, het onderwijs en de armenzorg.

Mannen van betekenis. De Zetters der belasting

"In voldoening aan het besluit van u excellentie van 24 juni 1818 heb ik de eer tot zetters voor te dragen: De Heeren: Diederik baron Van Tuyll van Serooskerken, Willem Huydecoper, Laurens Wetzler, Bernard van Beest (eigenaar van het huis Herteveld) en schipper Gerrit Wilbers."² Dit college van zetters, ook wel verdelers genoemd, had sinds de nieuwe belastingwetgeving van Gogel van 1806 tot taak de waarde van het onroerend goed te schatten en te bepalen hoeveel belasting hierover betaald moest worden. De burgemeester was er verantwoordelijk

voor dat zij bijeenkwamen. Van der Vliet nodigde hen elk jaar uit in De Zwaan, dat tevens dienst deed als gemeentehuis. De zetters legden weer verantwoording af aan een controleur. Hun benoeming vond plaats op voordracht van de gemeenteraad en goldt voor een periode van vier jaar, maar ze werden vaak herbenoemd. In veel gemeentes werden raadsleden tevens lid van het college van zetters; in Maarssen waren de "Heren" zetters. Schipper Van Hulst was het enige raadslid die tevens zetter was. De grondbelasting werd bij repartitie, bij omslag, geheven. De vereiste opbrengst werd door de provincie verdeeld over steden en dorpen die elk maar hun deel moesten binnenhalen. Het stelsel van repartitie maakt van elke landelijke belasting in feite een lokale. In het repartitiesysteem ging het jarenlang om een gelijkblijvend totaalbedrag.³ De grond in Maarssen werd zeer verschillend gewaardeerd. De zetters gaven bezitters van tuinen het hoogste tarief, f500,- per "mergen", daarna aflopend in tarief de boomgaarden, dan bouwland, bos en tot slot weiland voor f150,-.⁴

De zetters waren ook verantwoordelijk voor de heffing van 4% van de huurwaarde van woningen. Dit betrof alleen woningen die meer dan f30,- aan huurwaarde hadden. De bewoner werd belast, ongeacht of zij huurder dan wel eigenaar waren. De huurder moest de betaalde belasting maar zien te verrekenen met de verhuurder.

Tot slot droegen de zetters ook de zorg voor de personele belasting. Deze werd geheven op uiterlijke kentekenen van luxe, zoals dienstboden en paarden. Hier ging het alleen om de meer gefortuneerde inwoners. In 1817 werden in Maarssen 267 personen aangeslagen. Van hen waren er slechts zeven zo gefortuneerd dat zij f15,- of meer aan deze luxe-belasting betaalden. Onder hen Diederik van Tuyll, Wetzler, Van Westerholt en Graafland. Met het recht van patent, een soort vergunning om een beroep, ambacht of nering te mogen uitoefenen, hadden de zetters eveneens bemoeienis. Toen Van der Vliet en Van den Helm als notaris en Arends als dokter in 1819 werden aangeslagen, maakten zij verongelijkt bezwaar tegen de hoge klasse waarin zij waren ingedeeld. Het tarief dat een patentplichtige moest betalen hing namelijk af van de klasse waarin zij was ingedeeld. In hun bezwaarschrift gebruikten zij

Huis ten Bosch nabij Maarssen.

De Amsterdamse advocaat Gerardus Buys kocht in 1816 het Huis Ten Bosch in Maarssen voor zijn broer Johannes Buys, die hier tot zijn dood in 1838 woonde. Reproductie van litho door P.J. Lutgers, uit 1836. HUA, Coll. Atlas Coenen van 'sGravensloot, 201163.

als argument dat de zetters van hun gemeente het met hen eens waren. Hun andere argument was dat “doctor Arends zeer weinig praktijk had en twee of drie notarissen in een gemeente niet gelijk kunnen worden gesteld aan een notaris die als enige in een veel grotere gemeente zit en die meer aktes passeert en verkopeningen doet.”⁵

De leden van de schoolcommissie Ter bevordering van het nut der jeugd

In oktober 1818 kregen de hervormde onderwijzer Jan Mulder en de katholieke Jacobus Krijns een brief van burgemeester Van der Vliet. De schoolopziener van het 1e district van de provincie Utrecht, de heer Arntzenius, wilde meer toezicht op het onderwijs van hun school. Hij wilde daarom een plaatselijke schoolcommissie benoemen die de onderwijzers

kon helpen en begeleiden.⁶ De schoolwet van 1806, waarin voor het eerst eisen gesteld werden aan onderwijs en onderwijzers, schreef dit voor. Het besef dat het onderwijs aan vernieuwing toe was had eind 18e eeuw al tot ambitieuze doelstellingen geleid. Tot dan toe werd er “school gehouden” in niet als zodanig herkenbare schoolgebouwen. In Maarssen werd het onderwijs aan 47 hervormde kinderen in het schoolmeestershuis gegeven, een pand dat in het bezit was van gemeenteraadslid Van Nieuwenhuyzen. De katholieke onderwijzer Krijns had 56 leerlingen. Het waren eenmansschooltjes, met één lokaal, zonder rijen schoolbanken. Leerplicht was er niet, ook geen leeftijdsbepalingen. De één begon op vier-, de ander op tienjarige leeftijd. De schoolmeester leerde zijn vak in de praktijk. Godsdienst, lezen en schrijven en rekenen waren de enige vakken op school.

Jan Maximiliaan van
Tuyll van Serooskerken
(1771-1843), heer van
Vleuten, onderprefect van
Utrecht, 1811-1813, gou-
verneur van de provincie
Utrecht, 1814-1828.
Geschilderd portret door
J.A. Kruseman, 1836.

*Jan Maximiliaan van Tuyll van Serooskerken (1771-1843),
gouverneur van de provincie Utrecht van 1814-1828.
Geschilderd portret door J.A. Kruseman (iconografisch bureau
Den Haag)*

Rond 1790 begon de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen, een genootschap met een educatief karakter, met een aantal projecten de discussie over onderwijs naar zich toe te trekken. Bij het Nut kreeg onderwijs een nieuwe betekenis. Het ging niet alleen meer om het bijbrengen van godsdienstige plichten, maar ook om opvoeding tot lid van de maatschappij. Doordat er nu meer nadruk op de maatschappelijke betekenis van het onderwijs werd gelegd, werd er van de onderwijzers zelf meer scholing verwacht.⁷

Hoe bijzonder zal het niet zijn geweest dat één van de vroegere hoofdbestuurders van 't Nut, Johannes Buys, in de schoolcommissie in Maarssen kwam. Laurens Wetzler werd als tweede commissielid benoemd. Van der Vliet had voor de schoolcommissie nog geen geschikt lid van katholieke huize kunnen vinden.⁸ Wetzler was als zetter van de belasting en als hervormd kerkmeester al een persoon met gezag. Buys kwam uit Amsterdam waar hij zijn geld had verdiend als makelaar. Vanaf 1816 bewoonde hij het Huis ten Bosch in Maarssen. Zijn broer, die advocaat in Amsterdam was, had dat voor hem gekocht.⁹ Zijn leven lang had hij een maatschappelijke en (natuur)wetenschappelijke belangstelling gehad en vanuit 't Nut had hij veel gedaan voor de armensholen in Amsterdam. Hij schreef een studieboek over natuurkunde waarvan hij later nog een

verkorte versie maakte omdat hij, zoals hij in het voorwoord schreef, dit zelf gemist had toen hij als lector bij Felix (Meritis) les had gegeven.¹⁰ Wellicht had Joan Huydecoper hem wel eens horen spreken. In 1817 werd hij lid van het Utrechts genootschap. De burgemeester schreef aan de twee onderwijzers dat zij mee moesten werken met de commissie en antwoord geven over de manier van onderwijzen en dat de commissie de scholieren vragen mocht stellen. "Wees hen behulpzaam. Mocht uw school niet naar verwachting zijn, dan zult u zich daarnaar moeten schikken." Toen Krijns in 1822 overleed gingen de katholieke leerlingen naar het schoolvertrek van Mulder en had deze onderwijzer in de wintertijd rond de 120 kinderen, onder wie 35 kinderen uit Maarsseveen¹¹. Dit moet de aartspriester en pastoor Van Nooy een doorn in het oog zijn geweest, want hij had in 1820 een Roomsche Katholieke maatschappij in Utrecht opgericht die scholenstichting en boekenverspreiding beoogde. Dit initiatief werd in echter Den Haag niet gewaardeerd en er werd in 1823 bij Koninklijk Besluit een einde aan gemaakt.¹² In de jaren na 1818 was er nog niet veel veranderd. Na veel aandringen op verbetering door de provinciaal schoolopziener kon Van der Vliet in 1825 melden dat er twee schoolborden en een zangbord in de school waren en dat onderwijzer Mulder hulp had gekregen van ondermeester Doesburg.¹³ De leerlingen werkten echter nog steeds aan dubbele schrijftafels, waardoor sommigen de onderwijzer niet konden zien. Dat bemoeilijkte het nieuw ingevoerde klassikale onderwijs.

De leden van het Fonds van Weldadigheid. De armenzorg

In de Franse tijd was de aandacht van de staat voor de armenzorg veel groter dan voorheen, men sprak in termen als "algemeen volksgeluk", maar het lukte pas onder Willem I om via wettelijke bepalingen de hulpbehoevenden te ondersteunen. Door de nieuwe grondwet werd een jaarlijks verslag van de staat van het armenwezen verplicht. Er kwam vanaf nu een administratief toezicht op de levenswandel van de onderdanen.¹⁴

Veel arbeidersgezinnen balanceerden in de eerste helft van de 19e eeuw op de rand van het bestaansminimum. Het geld ging op aan huur, aardappelen, roggebrood, zout, meel, olie, zeep, garen en tabak.

Voor kleding, schoeisel, brandstof en geneeskundige hulp bleef nauwelijks geld over.¹⁵ In bijna elke plaats was er wel een instelling voor armenzorg die uitging van de kerkgenootschappen of die een band had met de lokale overheid. De laatste was bedoeld voor alle geloofsrichtingen. Na 1815 werden deze instellingen omgezet in zogenaamde burgerlijke armenbesturen. Een verplichting om een armenbestuur in te stellen gold voor gemeenten vanaf 3000 inwoners.¹⁶ Overigens werd er door de Gedeputeerde Staten aan de kleinere gemeente Maarssen ook de verplichting gesteld om voor de armen te zorgen.¹⁷ In 1815 hadden daar twaalf ingezetenen het lidmaatschap van Weldadigheid, zoals het plaatselijk armenbestuur werd genoemd, aanvaard. De meeste namen zijn al bekend: Diederik van Tuyll, pastoor Van Nooy, schout Van der Vliet en Baron Van Westerholt. Dominee Dirk Terveer was erbij en de president van het polderbestuur Anthony Backer (zomers bewoner van Vecht en Stein), ene M. Grunelius, A. Lijnslager en J.E. Ellis hadden zich ook aangemeld. Lid werd verder M. Da Costa de la Penza, één van de 70 joodse inwoners. Voor het eerst zien we twee vrouwen actief betrokken bij het Maarssense maatschappelijke leven: de welgestelde weduwe Hachmeester, die het huis Vecht en Dijk bewoonde en de weduwe Hasselaar.¹⁸ Van verzuiling was in 1818 nog geen sprake: de drie meest voorkomende religies, de katholieke, de hervormde en de joodse, waren tezamen in het Fonds vertegenwoordigd. De meeste leden van Het Fonds van Weldadigheid hadden of maatschappelijk aanzien of kenden een goede welstand.

Terwijl men bij het Fonds van Weldadigheid geen onderscheid naar religie maakte, deed het er voor de gemeentekas wel toe. Want, toen de Gedeputeerde Staten kenbaar hadden gemaakt dat de gemeente de verplichting had om voor de behoeftige armen te zorgen, antwoordde Van der Vliet dat men zonder onderscheid bij de hervormde en roomse gemeenten heelmeeesters had aangesteld "om armen en zieken met vereiste nauwkeurigheid en wetenschap te behandelen". Zij hadden ook recht op geneesmiddelen "om niet". Het was voor deze armen niet verplicht om lidmaat van de kerk te zijn. Hij maakte echter scherp onderscheid bij de leden van de joodse gemeente. Voor hen waren de heelmeester en de geneesmiddelen niet bedoeld, "omdat zij

zelf niets aan hun armen gaven". Ze konden wel een beroep op het Fonds van Weldadigheid doen.¹⁹ Vier jaar eerder, in 1814, had de joodse gemeente nog een armenkas gekend, want toen stond op de begroting f20,- voor de armenkas. Het tekort op de begroting was toen echter al bijna 50%. Overigens wist de joodse gemeente in datzelfde jaar wel het bedrag op te brengen dat nodig was om de joodse Mariane van Zevenster in het Dolhuis in Utrecht te laten opnemen. In overleg met de burgemeester had de gouverneur besloten dat die kosten door de joodse gemeente moesten worden opgebracht. Bijna de helft van de leden van de joodse gemeente betaalde hieraan mee.²⁰

Conclusie

Onder koning Willem I nam de bemoeienis van de gouverneur van de provincie met het doen en laten van het gemeentebestuur van Maarssen sterk toe. Met zijn missiven over reglementen en wetten liet de gouverneur het centraal gezag van de koning in de gemeente gelden. Het toezicht op de uitvoering van die reglementen en wetten werd aan plaatselijke commissies overgelaten. Van de meeste commissies maakte de burgemeester deel uit, in een enkel geval een gemeenteraadslid. Behalve bestuurlijke ervaring en deskundigheid was welstand een reden om tot een commissie toe te treden. De meeste commissieleden bewoonden een buitenhuis, betaalden een hoger bedrag voor de luxe-belasting dan gemiddeld of waren van adel. De notabelen hadden op deze manier invloed op het gemeentebestuur. Het bijzondere aan Maarssen was dat er vanouds veel buitens waren, waar ook in het begin van de 19e eeuw nog vanuit Amsterdam gegoede en ontwikkelde burgers naar toe trokken.

Via commissies werden zij betrokken bij het maatschappelijk welzijn van Maarssen.

Ondertussen wisten sommige plaatselijke bestuurders hun door de Franse tijd geboden sociale stijging om te zetten in een blijvende maatschappelijke verbetering. Hiervan is burgemeester Van der Vliet een goed voorbeeld. Als katholiek had hij in de revolutieperiode zijn kans gekregen in de provinciale politiek en raakte zo bekend met de wereld van provinciaal notabelen. Huydecoper had niet helemaal ongelijk: onder Willem I koos men geregeld eerst de heren en de burgers kwamen daarna.

Noten

- 1 Aerts, 1999, 8.
- 2 RHC Vecht en Venen, archief gemeente Maarssen, inv. 267 nr. 19-21, 1818.
- 3 De Vrankrijker, 76
- 4 RHC Vecht en Venen, archief gemeente Maarssen, inv. nr. 267 nr. 1, 1818.
- 5 RHC Vecht en Venen, archief gemeente Maarssen, inv. nr. 267, nr. 62.
- 6 RHC Vecht en Venen, archief gemeente Maarssen, inv. nr. 267, nr. 24.
- 7 Kloek, 2001, 284-285.
- 8 RHC Vecht en Venen, archief gemeente Maarssen, notulen oktober 1818; inv. nr. 267.
- 9 Zwart, de, 2003, 128.
- 10 Aa, Van der, deel 2-2, 1668.
- 11 Dekker, 1984, pag. 90.
- 12 Jong, 165.
- 13 RHC Vecht en Venen, 267 inv. nr. 121 en 122.
- 14 Prak, 1999, 300.
- 15 Loo, van, 1981, 415.
- 16 Loo, van, 1981, 421.
- 17 RHC Vecht en Venen, archief gemeente Maarssen, notulen inv. nr. 125. Februari 1819.
- 18 RHC Vecht en Venen, archief gemeente Maarssen, inv. nr. 267 nr. 18 en 22, 1815.
- 19 RHC Vecht en Venen, archief gemeente Maarssen, notulen inv. nr. 125. Februari 1819.
- 20 RHC Vecht en Venen, archief gemeente Maarssen, inv. nr. 104, 1814.

Literatuur

- Van der Aa, *Biografisch woordenboek, digitale versie*.
- R. Aerts, Land van kleine gebaren. Een politieke geschiedenis van Nederland 1780-1990, Nijmegen, 1999.

- R. Aerts, P. De Rooy, red. *Geschiedenis van Amsterdam, hoofdstad in aanbouw 1813-1900*, Amsterdam, 2006.
- R.E. de Bruin, *Burgers op het kussen, volkssovereiniteit en bestuurssamenstelling in de stad Utrecht 1795-1813*, Zutphen, 1986.
- R.E. de Bruin, Leven als een edelman. Kasteelbezit van Utrechtse burgers en patriciërs 1600-1850 in: *jaarboek oud-Utrecht 2009*.
- D. Dekker, *Toestanden en gebeurtenissen uit de geschiedenis van Maarssen*, 1984.
- A. Elias, "De Vrankrijkers, *Geschiedenis van de Belastingen*", 2005.
- O.J. de Jong, Van bevoorrechte kerk naar kerkgenootschappen in: C. Dekker, *Geschiedenis van de provincie Utrecht, Utrecht*, 1997, deel 3.
- J. Kloek en W. Mijnhardt, *1800, Blauwdrukken voor een samenleving Den Haag*, 2001.
- L.F. van Loo, De armenzorg in de Noordelijke Nederlanden in: *AGN deel 10*. Haarlem, 1981.
- M. Prak, *Republikeinse veelheid, democratische enkelvoud. Sociale verhoudingen in revolutietijdperk 's Hertogenbosch*, Nijmegen, 1999.
- J.H. van Santen, Aristocratie en liberalisme in: C. Dekker, *Geschiedenis van de provincie Utrecht, Utrecht* 1997, deel 3.
- K. Strengers-Older, Kansen voor revolutionair en katholiek. Omwenteling in Maarssen 1795 in: *periodiek van de Historische Kring Maarssen* 2011.
- F. Vogelzang, Van staten naar Representanten naar Provinciale Staten.
- De omwenteling in het gewestelijk bestuur van Utrecht tussen 1795 en 1816 in: *jaarboek oud-Utrecht 2009*.
- A. de Zwart, Onderwijs in Maarssen, eind 18e en begin 19e eeuw in: *periodiek van de Historische Kring Maarssen*, 2003. ●

Uit de oude schoenendoos (nr. 48)

Nassastraat voorheen Achterstraat of Achterdijk

Door: Hans Sagel

De publicatie van deze foto in het vorige nummer leverde weinig reacties op. Hoewel ik de eerste letter van de familienaam van vader en zoon vermeldde en bovendien - om nog een beetje extra te helpen - vertelde dat een familielid van de heren nu in de gemeenteraad van Stichtse Vecht zit, herkende niemand hen, noch het winkelpand waarvoor ze omstreeks 1931 werden gefotografeerd. Het zijn de heer J.H. Noltes en zijn zoon Harry die hier voor de winkel van pa staan. Eerder was deze kruidenierszaak het eigendom van Hermanus de Mik, de schoonvader van J.H. Noltes. Oorspronkelijk werk-

te Noltes Sr. (geboren in de spoorwegwoningen nabij het oude station Maarssen) bij de spoorwegen op het station van Abcoude. Na een vergeefse poging om zich in het toenmalige Nederlands-Indië te vestigen, waarbij ziekte van een zoontje en heimwee naar Holland van zijn echtgenote een grote rol moesten hebben gespeeld, keerde de familie naar Maarssen terug. Erg lang heeft het kruidenierswinkeltje na het maken van de foto waarschijnlijk niet meer bestaan, wat onder de economisch moeilijke omstandigheden van die tijd niet zo verwonderlijk was. Bovendien vond Noltes Sr. ander werk. Later was in

het pand o.a. de drogisterij van Telkamp gevestigd. Maar wáár was deze winkel nu eigenlijk? Het antwoord op die vraag luidt: aan de Nassaustraat op de plaats van het huidige adres Nassaustraat 14. Om te weten hoe het er nu, tachtig jaar later en na de nieuwbouw ter plekke, uitziet hoeft u alleen maar de advertentie van ERA Makelaardij Ritter op de achterzijde van dit blad te bekijken. Nu we toch in de Nassaustraat bezig zijn maak ik graag van de gelegenheid gebruik ook nog een tweede, eveneens door Harry Noltes beschikbaar gestelde, mooie foto van de Nassaustraat (± 1930) te plaatsen.

Voor de werkplaats van schilder Andries Nieman - het pand ligt voor de fotograaf links van bovenstaande kruidenierswinkel - staat een klein groepje mensen. Het zijn v.l.n.r. Henk Nieman, mevrouw M. Mik-Kroes met haar kleinzoon Harry (H.J.H.) Noltes en een onbekende dame. Misschien weet een van de lezers zich haar naam nog te herinneren. Hebt u op- of aanmerkingen naar aanleiding van deze rubriek of misschien zelf een voor publicatie geschikte foto, dan wordt u vriendelijk verzocht dit schriftelijk of telefonisch door te geven aan: J.H. Sagel, Van Lingelaan 85, 3602 PB Maarssen, tel: 561457, e-mail: J.H.Sagel@kpnplanet.nl. ●

Over historie gesproken

Het Olde Regthuys

sinds 1657

Eten, drinken

Leuk eten? Leuk eeten?

www.hetolderegthuys.nl

Het Olde Regthuys, Leen van Niftarake 101
3612 BP Tienhoven, Telefoon 0346 - 23 13 82

TOPKLASSE

SIERO SCHILDERS
Nassastraat 71 Maarssen Tel. 562310

PYGMALION BEELDENE KUNST

**Nederlandse schilderkunst en grafiek van eind 19de eeuw
& beeldhouwkunst van midden 20ste eeuw**

Grote collectie Vechtschilders met werken van
P.J. Lutgers, Nicolaas Bastert,
Fred. Van Rossum du Chattel, Willem van Leusden e.v.a.
Tevens bijzondere boeken over de Vechtstreek o.a.
S. Stopendaal "De Vechtstroom, Van Utrecht tot Muiden,
verheerlijkt door honderd gezichten" (1790),
P.J. Lutgers, "Gezigten aan de rivier de Vecht" (1836)

Open: tijdens tentoonstellingen vrij. t/m zo.-13 tot 17 uur & op afspraak
Langegracht 44 - 3601 AJ Maarssen Tel: 0346-556736 Jaap.Versteegh@Pygmalion-art.com

www.pygmalion-art.com

TWEEWIELER-SPECIALIST

DE HAAN

VERKOOP EN REPARATIE TWEEWIELERS

ONDERDELEN EN ACCESSOIRES.

EIGEN REPARATIE-AFDELING

OPEN MA.T/M VRIJ. 8.00-12.30 / 13.30 - 18.00
 VRIJDAG AVOND 19.00/21.00
 ZATERDAG 8.00-16.30
 WOENSDAG GESLOTEN.

NASSAUSTRAT 105
 3601 BD MAARSSSEN
 0346-561615

Nassaustraat 14
 3601 BG Maarssen
 t 0346 - 58 50 30
 f 0346 - 58 50 40
 e ritter@era.nl

www.eraritter.nl

Erwin Ritter en Annemarie Ritter-van Duuren

• aankoop • verkoop • verhuur • taxaties • hypotheek